

Najvyšší súd
Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členiek senátu JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a JUDr. Gabriely Gerdovej, v právnej veci **žalobcu: H. A., GmbH, W.,S r N.**, právne zastúpeného : *JUDr. O. K. advokátom so sídlom v B*, proti žalovanému: **Colnému riaditeľstvu Slovenskej republiky** so sídlom v Bratislave, Mierová č. 23, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zn. 14843/2006-1410 zo dňa 28.07.2006, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 373/2006-45 zo dňa 06.03.2008 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 373/2006-45 zo dňa 06.03.2008 **m e n í** tak, že podľa § 250j ods.2, písm. a), c) O.s.p. rozhodnutie žalovaného č. 14843/2006-1410 zo dňa 28.07.2006 **z r u š u j e** a vec **vracia** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania 638,93 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. O. K. advokáta v B, S. č. X.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zn. 14843/2006-1410 zo dňa 28.07.2006, ktorým žalované Colné riaditeľstvo SR zmenilo prvostupňové rozhodnutie Colného úradu Trenčín zo dňa 16.01.2006 tak, že z výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia vypustilo a nahradilo ju nasledovným textom: „Colné riaditeľstvo SR ukladá právnickej osobe H. so sídlom v H., N. podľa ust. § 198 ods. 3 písm. d) Colného zákona č. 180/1996 Z.z. povinnosť zaplatiť colný dlh v sume 40.790,-Sk pozostávajúci zo sumy cla vo výške 15.534,-Sk a dane z pridanej hodnoty vo výške 40.790,-Sk, ktorý dlžníkovi vznikol podľa § 198 ods. 1 nezákonným odňatím tovaru, prepravovaného v spoločnom tranzitnom režime na podklade tranzitného colného dokladu T1 č. VAB 5 05740 10 dňa 27.02.2001 spod colného dohľadu, nakoľko predmetný tovar nebol v lehote určenej Colným úradom odoslania, t.j. do 06.03.2001, predložený colnému úradu určenia.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že v danom prípade si žalobca svoje povinnosti v zmysle Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime riadne

nesplnil, nakoľko nepredložil colnému úradu určenia predmetný tovar, prípadne počas konania nepredložil potrebné doklady o dodaní tovaru colnému úradu určenia alebo inému colnému úradu. V danom prípade konanie začalo, keď colný úrad odoslania prijal návrh žalobcu a svojim rozhodnutím vydaným v colnom konaní prepustil predmetný tovar do navrhovaného režimu T1. S poukazom na uvedené sa na predmetný prípad musí aplikovať zákon č. 180/1996 Z.z., ktorý bol účinný v predmetnom období, teda aj deň, keď bol povinný žalobca predmetný tovar spolu s dokladmi najneskôr predložiť colnému úradu určenia, t.j. do 07.03.2001, Colnému úradu Bratislava. Z predložených listinných dôkazov obsiahnutých v administratívnom spise je nesporné, že predmetný tovar bol privezený na územie Slovenskej republiky a zaevidovaný Hraničným colným úradom PCU Drietoma dňa 01.03.2001 pod číslom ROT 6622 02101982, avšak predmetný tovar predložený nebol príslušnému colnému úradu určenia. Colný dlh v súlade s ust. § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z.z. vznikol v okamihu odňatia tovaru spod colného dohľadu, za čo možno považovať najneskôr deň 07.03.2001 – je možné považovať za okamih vzniku colného dlhu.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca včas odvolanie. Žalobca už v žalobe namietal, že rozhodnutie Colného úradu Trenčín, ako aj rozhodnutie žalovaného sú nezákonné, pretože boli vydané v rozpore s § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z.z. Podľa citovaného ustanovenia na konanie začaté pred 01. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy. Žalovaný poukázal v žalobe na to, že sa konanie, v ktorom boli vydané napadnuté rozhodnutia nezačalo v čase účinnosti zák. č. 180/1996 Z. z. Konanie o vymeraní colného dlhu, ktoré začínajú colné orgány z úradnej povinnosti a ktorého začiatok sa riadi právnymi predpismi platnými na území SR, nie je tým istým konaním ani pokračovaním konania začatého nemeckými colnými orgánmi. Zo skutkového stavu jednoznačne vyplýva, že konanie, v ktorom boli vydané rozhodnutia, proti ktorým smerovala žaloba, nezačali pred 01.07.2001, a preto colné orgány nemohli v konaní aplikovať právne predpisy, ktoré boli zrušené, t.j. zák. č. 180/1996 Z.z. bez toho, aby colné orgány boli zákonom č. 238/2001 Z.z. výslovne zmocnené. Použitie predchádzajúceho právneho predpisu bolo podmienené splnením zákonnej podmienky, a to konanie muselo začať pred 01.07.2001 Z.z. Z listinných dôkazov je nesporné, že táto zákonná podmienka splnená nebola. Žalobca aj naďalej tvrdí, že ustanovenie § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z.z. použitie právnych predpisov platných pred účinnosťou zák. č. 180/1996 Z. z. povoľovalo colným orgánom len v tých prípadoch, ak aj konanie začalo v čase platnosti zákona č. 180/1996 Z.z. Nemôže byť sporné, že colné orgány použili na vydanie rozhodnutia predpis, ktorý v čase začatia konania nebol platný a nový zákon použitie tohto zákona povolil len za podmienky, že konanie vo veci bolo začaté pred 01.07.2001. Žalobca ďalej namietal nedostatok miestnej príslušnosti Colného úradu Trenčín.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) pôvodne preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p, § 246c ods.1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O.s.p.) a podľa § 250 ja ods. 3, druhá veta O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Sžf 55/2008-73 zo dňa 04.12.2008, pričom sa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku, a tým i rozhodnutia žalovaného.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. I. ÚS 118/2010-42 zo dňa 11.11.2010 rozhodol, že základné právo spoločnosti H. A. GmbH na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky, jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných, slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 55/2008 zo 04. decembra 2008 porušené bolo. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 55/2008 zo 04. decembra 2008 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Vyhodnotiac sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v rozsudku nedal žiadnu, nie to ešte ústavne akceptovateľnú odpoveď na, to:

- i) rozhodnutie žalovaného správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutočného stavu veci, aj keď colné orgány odmietli vykonať sťažovateľkou navrhovaný dôkaz – výsluch vodiča, ktorý tovar prepravoval v čase, keď prišiel na územie Slovenskej republiky, avšak podľa žalovaného nedošiel do colného úradu určenia,
- ii) prečo nebola sťažovateľka zaviazaná (ak jej zodpovednosť bola zistená) na úhradu colného dlhu spoločne a nerozdielne s dopravcom,
- iii) ako vyhodnotil list žalovaného adresovaný colnému, úradu sp. zn. 2325/2003-890203 zo 17. januára 2003, z obsahu ktorého vyplýva, že v mnohých iných prípadoch, kde vystupovala sťažovateľka, bolo odbornou expertízou ústavu Policajného zboru zistené, že v niektorých prípadoch boli pečiatky na spätných listoch tranzitných dokladov falšované, avšak vo väčšine prípadov boli pečiatky pravé, a teda dodanie určenia bolo potvrdené a k porušeniu predpisov a odňatiu tovaru, spod colného dohľadu došlo až po dodaní tovaru úradu určenia, z čoho sťažovateľka vyvodzovala protiprávnu činnosť colníkov a absenciu jej zodpovednosti za colný dlh. Z uvedeného listu taktiež vyplýva, že originály potvrdených spätných listov zaslali slovenským colným orgánom nemecké colné orgány, čo taktiež môže potvrdzovať tvrdenia sťažovateľky.

Ústavný súd ďalej uviedol, že v ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude ústavne konformným a presvedčivým spôsobom vysporiadať sa s odvolaním sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu.

Zrušením rozsudku najvyššieho súdu sa vec vrátila do štádia odvolacieho konania a najvyšší súd v odvolacom konaní pokračoval pod sp. zn. 3 Sžf 2/2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) opätovne preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p, § 246c ods.1 O.s.p.) , bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O.s.p.) a podľa § 250ja ods. 3, druhá veta O.s.p. zmenil tak, že podľa § 250j ods. 2, písm. a), c) O.s.p. rozhodnutie žalovaného č. 14843/2006-1410 zo dňa 28.07.2006 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Najvyšší súd v prvom rade zdôrazňuje skutočnosť, že v správnom súdnictve je viazaný nielen rozsahom žaloby, ale aj dôvodmi žaloby (tzv. medze žaloby), v ktorých môže zákonnosť napadnutého rozhodnutia colného riaditeľstva preskúmať (§ 250j ods. 1 O.s.p.). V dôsledku tejto zásady správny súd (na rozdiel od ústavného súdu) nemôže zrušiť napadnuté rozhodnutie pre dôvody, ktoré žalobca uviedol dodatočne. Žalobca v konaní pred ústavným súdom do sťažnosti zahrnul i dôvody neuplatnené v žalobe. Ústavný súd ich z hľadiska ústavnosti akceptoval. Žalobca skutočnosti týkajúce sa dôvodu pod iii) okolnosti listu žalovaného adresovaného Colnému úradu Trenčín sp. zn. 2325/2003-890203

zo 17. januára 2003 ako žalobný dôvod uplatnil a list predložil podaním doručeným Krajskému súd v Bratislave dňa 13.02.2008 (čl. 34 spisu), teda po uplynutí 2 mesačnej lehoty na podanie žaloby podľa § 250b ods.1 O.s.p. Žaloba bola podaná na Krajskom súde v Bratislave dňa 05.10.2006.

Žalobca k listu žalovaného sp. zn. 2325/2003-890203 zo dňa 17.01.2003 uviedol: „*Tento listinný dôkaz preukazuje tvrdenie žalobcu, že k porušeniu právnych predpisov nedošlo v čase, keď tovar sa nachádzal v režime spoločného tranzitného režimu, ale k jeho odňatiu došlo potom, čo žalobca aj dopravca splnili svoju povinnosť. Tento listinný dôkaz preukazuje, že k odňatiu tovaru spod colného dohľadu došlo za účinnej účasti colných orgánov. Späť zaslaním tranzitných dokladov úradu odoslania potvrdením pravou či falošnou pečiatkou colného úradu malo za cieľ u colného úradu odoslania preukazovať, že tovar bol riadne dodaný colnému úradu, aby tento úrad nezačal pátranie po tomto tovare. Nezapisaním a nezaevidovaním dielu 4 v evidenciách slovenského colného úradu určenia sa mal navodiť stav, že na území SR nebol dovezený žiaden tovar, ktorý podlieha clu a z ktorého príjemca je povinný zaplatiť colný dlh /clu a daň/. Ak v evidenciách slovenských colných orgánov nie je zapísané dodanie tovaru a nenachádza sa u nich ani list 4 tranzitného dokladu a list 5 tranzitného dokladu bol slovenskými colnými orgánmi vrátený nemeckým colným orgánom tak iný záver, ako ten, že colné orgány sa podieľali na porušení predpisov nie je možný ako nie je možný iný záver, že tovar bol colnému úradu riadne dodaný a že dopravca aj príjemca svoju povinnosť riadne a včas splnili a že v dôsledku ich konania nedošlo k odňatiu tovaru spod colného dohľadu, čo je zásadná otázka pri posudzovaní tejto právnej veci“.*

Žalované Colné riaditeľstvo SR sa v ďalšom konaní vyrovná s uvedenými skutočnosťami a posúdi ich relevantnosť k predmetu konania. Pokiaľ ide o výsluch vodiča, ten v zásade môže byť iba podporným dôkazom v súvislosti s hore uvedenými tvrdeniami, pretože potvrdenie dodania tovaru odtlačkom pečiatky colného úradu na príslušných dieloch JCD a zápis tejto skutočnosti do registra dodaného tovaru na colnom úrade je zákonom predpokladaný dôkaz o dodaní tovaru colnému úradu určenia, či inému colnému úradu. Potvrdenie dodania tovaru colnému úradu určenia upravoval v čase prepravy predmetného tovaru aj článok 32 Prílohy II Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 187/1996 Z.z.). Žalovaný súčasne zaujme stanovisko k spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti žalobcu a dopravcu za colný dlh v zmysle § 208 zákona č. 180/1996 Z.z. V súdnej praxi je nesporné, že v súkromnoprávných vzťahoch si veriteľ môže vybrať od ktorého zo solidárnych dlžníkov bude dlh vymáhať. Ústavný súd však naznačil v bode ii), že táto zásada neplatí automaticky i vo verejnoprávnych vzťahoch. Preto v ďalšom konaní musí žalovaný zaujať i právne stanovisko k tejto otázke, ktorá doteraz nebola judikovaná.

Najvyšší súd zotrváva na právnej argumentácii, týkajúcej sa vzniku colného dlhu, pretože záväzný právny názor ústavného súdu sa týka skutkových okolností prípadu a ich odôvodnenia. Najvyšší súd zistil z úvodných ustanovení napadnutého rozhodnutia žalovaného i z prvostupňových rozhodnutí, že správne orgány procesne postupovali podľa zákona č. 240/2001 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a Colného zákona č. 238/2001 Z.z., účinných v čase vydania napadnutých rozhodnutí. Na posúdenie podmienok vzniku colného dlhu a určenie colného dlhu bolo aplikovali ust. § 198 ods.1 zákona č. 180/1996 Z.z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov, účinný do 30.06.2001).

Podľa § 458 ods.1 zák. č. 238/2001 Z.z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov) na konanie začaté pred 01. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy.

Podľa § 458 ods.4 zák. č. 238/2001 Z.z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov), ak vznikol colný dlh iným spôsobom ako prijatím colného vyhlásenia, **colný dlh sa oznámi** dlžníkovi vydaním osobitného rozhodnutia.

Podľa § 198 ods.1 zák. č. 180/1996 Z.z. (Colný zákon účinný do 30.06.2001) colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

Podľa § 198 ods. 2 zák. č. 180/1996 Z.z. (Colný zákon účinný do 30.06.2001) colný dlh vznikne v okamihu odňatia tovaru spod colného dohľadu.

Najvyšší súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že k odňatiu tovaru došlo za účinnosti Colného zákona č. 180/1996 Z.z. **Colný dlh vzniká priamo nastaním zákonom predpokladaných skutočností** (§ 198 ods. 2 zák.č. 180/1996 Z.z.). **Preto rozhodnutie colného úradu túto skutočnosť iba deklaruje.** Rovnako je rozhodnutie deklaratórne i v časti určenia dlžníka – žalobcu. Na základe takto zistených skutočností najvyšší súd konštatuje, že žalovaný i Colný úrad Trenčín v napadnutých rozhodnutiach konštitutívne nerozhodovali – neaplikovali v tom čase už neúčinný právny predpis - Colný zákon č. 180/1998 Z.z., ale iba deklaratórne konštatovali skutočnosti, ktoré nastali za jeho účinnosti.

Colný úrad Trenčín konal ako príslušný orgán. V územnom obvode Colného úradu Trenčín došlo k naplneniu právnych aj skutkových podmienok vzniku colného dlhu, t.j. ku vzniku colného dlhu jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p. Žalobca mal v konaní úspech preto mu vznikol nárok na náhradu trov konania, pozostávajúcich z náhrady súdneho poplatku z podanej žaloby **331,94 € (10.000,-Sk)** a z náhrady súdneho poplatku z odvolania zo dňa 18.04.2008 vo výške **66,39 € (2.000,-Sk)**, spolu **398,33€**. Tieto trovy vyplývali z obsahu spisu.

Právny zástupca predložil dňa 06.03.2008 vyúčtovanie trov prvostupňového právneho zastúpenia v konaní pred Krajským súdom v Bratislave celkovej výške 22.505,-Sk (747,03 €). Z nich mu najvyšší súd priznal trovy právneho zastúpenia za 4 úkony právnej služby **(prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 22.09.2006, žaloba zo dňa 03.10.2006** vo výške **2 x 1.260,- Sk (41,83 €)** podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších v platnom znení (ďalej len vyhláška č. 655/2004 Z.z.) vo výške 1/13 výpočtového základu, ktorý v roku 2006 bol vo výške 16.381,-Sk, režijný paušál **2x 164,-Sk (5,44 €)**, ďalej **vyjadrenie zo dňa 11.02.2008, účasť na pojednávaní pred krajským súdom dňa 06.03.2008** vo výške 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods.1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. **2 x 1.465,- Sk (48,63 €)** a režijný paušál **2 x 190,- Sk (6,31 €)** podľa § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky.

Ďalej bola právnenmu zástupcovi žalobcu, ktorý je platiteľom dane z pridanej hodnoty (ďalej len DPH) priznaná uplatnená **DPH zo základu 180,92 €** podľa § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení účinnom k 31.12.2008 vo výške 20 % v sume **36,18 €**.

Základ tarifnej odmeny bol určený s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 92/09-9 zo dňa 01. apríla 2009 – www.concourt.sk. Tento názor vychádza z predmetu správneho súdnictva, ktorým je v prvom rade prieskum rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktoré priznávajú najrôznejšie verejné práva alebo ukladajú verejnoprávne povinnosti, pričom základným kritériom, ktorý súd uplatňuje v tomto prieskume, je posúdenie, či postup a samotné napadnuté rozhodnutie správneho orgánu je zákonné alebo nie. **Ide teda zásadne o veci, ktoré nie je možné objektívne oceniť v peniazoch.** Správne súdnictvo nie je založené na nachádzaní subjektívnych práv jednotlivca, vrátane určovania ich spornej výšky pri peňažnom plnení. Z týchto dôvodov sa súdna prax a následne na to aj legislatíva (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 209/2009 Z.z. účinná od 01. júna 2009), priklonili k názoru, že úkony právnej pomoci vykonané advokátom v správnom súdnictve treba posudzovať ako hodnotu veci alebo práva, ktoré nemožno vyjadriť v peniazoch.

Celkom boli priznané žalobcovi na náhradu tieto trovy konania: 180,92 € (*úkony právneho zastúpenia*) + 23,50 € (*režijný paušál*) + 36,18 € (*DPH*) + 331,94 € (*súdny poplatok*) + 66,39 € (*súdny poplatok*) = **638,93 €**. Účet právneho zástupcu je č.: X. X. vedený v T. B., a.s., B.

Trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní právny zástupca žalobcu nevyčíslil. Najvyšší súd mu preto ich náhradu nepriznal podľa § 151 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie **nie je** prípustné.

V Bratislave dňa 29. marca 2011

JUDr. Ivan R u m a n a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková